

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی
تربیه آموزشی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها
دوره آموزشی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله
تربیه آموزشی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

نقدی بر تربیت اخلاقی به عنوان جایگزین تربیت دینی در نظام‌های تعلیم و تربیت

مرضیه عالی^۱

امروزه در اغلب برنامه‌های آموزشی مدارس جهان تربیت اخلاقی جایگزین تربیت دینی و مذهبی شده است. به طوری که به نظر می‌رسد دانش آموزان در مدارس بر اساس دیدگاه‌های برنامه ریزان درسی هر مطلبی را به جز مذهب می‌توانند آموزش بگیرند. این رویکرد در دوران خشم مخالفان کلیسا وارد مدارس شد و منجر به حذف جدی مباحث دینی از محتوای برنامه‌های درسی و آموزشی مدارس اغلب کشورهای اروپایی و امریکایی در سراسر جهان شد. در این رویکرد تربیت اخلاقی به معنای آموزش شیوه‌های تفکر، احساس و عمل بر اساس درکی از درست و غلط اخلاقی است. این موضوع خصوصاً در کشورهای امریکایی توسعه فراوانی یافت. اما این شیوه از گسترش تربیت اخلاقی و جایگزینی آن با تربیت دینی و مذهبی در مدارس همواره از سوی کشورهای که دارای فرهنگی مذهبی هستند مورد نقد قرار گرفته است و این خود عامل مقابله‌های فرهنگی میان فرهنگ‌های مختلف تا کنون شده است که در یک سوی آن پیروان مذاهب هستند که موافق انجام اعمال دینی و آگاهی‌های مذهبی در برنامه درسی مدارس هستند و در سوی دیگر لیبرال‌هایی هستند که موافق حذف هر گونه فعالیت دینی و مذهبی در مدارس و ارائه محتواهای دینی در مدارس عمومی می‌باشند. این درگیری‌ها حتی گاهی به طور علنی در برخی مدارس امریکا و اروپا در سطح انتخابات هیات مدیره انجمن و .. هم کشیده شده است. هدف از ارائه این مقاله واکاوی این جایگزینی از منظر تاریخی است. بنابراین در بخش اول مقاله با رویکردی تاریخی - انتقادی، تاریخ تحول و جایگزینی تربیت اخلاقی به جای تربیت دینی در نظام‌های آموزشی جهان با ذکر نمونه‌هایی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و مشخص خواهد گردید که چگونه در سیر تحول تاریخ تعلیم و تربیت، از پایان جنگ جهانی اول (۱۹۱۸) تا دهه ۱۹۵۰ که عصر انقلاب علمی و رونق سریع اقتصادی نام داشت در بسیاری از کشورهای اروپایی آموزش و پرورش اخلاقی به عنوان جایگزین نظام‌های آموزش دینی گسترش پیدا کرد، این نظام‌های آموزشی به گونه‌ای طراحی شده بودند که هم منعکس‌کننده ایده‌آل‌های برخی انقلاب‌های اجتماعی و هم منطبق با جریان فکری لیبرال در این عصر بودند؛ و با عناوینی چون تربیت شهروندی و آن گونه که می‌آلاره به نقل از

^۱ مدرس و دانش‌آموخته دانشگاه فردوسی مشهد؛ aali.hm@gmail.com

کرشن اشتاینرآن را انسان های کارآمد می نامد، دست به تربیت کودکانی اخلاقی برای جامعه مدرن زدند و در بخش دوم تفاوت های تربیت دینی و اخلاقی در اهداف و ملاک های آموزشی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در نهایت با نقد نظام های آموزش لیبرال بر لزوم توجه به تربیت دینی به عنوان یک امر لازم و ضروری در نظام آموزش عمومی و در نظر داشتن تربیت دینی و به عنوان چتری بر آموزش های اخلاقی به عنوان نتیجه مقاله مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت .

پرسش های پژوهش:

- تربیت اخلاقی و دینی در طول تاریخ با چه معانی در نظام های آموزش عمومی به کار گرفته شده اند؟

- عوامل تاریخی - اجتماعی شکل دهنده به جایگزینی تربیت اخلاقی با تربیت دینی کدامند؟

- ارتباط تربیت دینی با تربیت اخلاقی باید چگونه باشد؟

با توجه به هدف پژوهش روش پژوهش روشی تاریخی - انتقادی است که با مراجعه به اسناد و متون تاریخی سیر تحول نظام های آموزشی مرتبط با موضوع مورد بررسی قرار گرفته و به تناسب با ذکر شواهدی عوامل اصلی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

گسترش و جهت گیری های آشکار سیاست های آموزشی، پداگوژی ها و برنامه های آموزشی به سوی تحقق اهداف اقتصادی و سیاسی کشورها، منجر به ایجاد موجی از جایگزینی تربیت اخلاقی به جای تربیت دینی در قرن نوزدهم شد، زیرا کارکردهای انضباطی که منجر به شکل گیری مدرسه مدرن در این سال ها گشت، اگر چه با هدف تربیت اخلاقی به کودکان ایجاد و با سیر تحول دیدگاه ها درباره مدرسه ادامه یافت، اما رفته رفته کلیه امور و کارکردهای مدرسه حتی کارکردهای آموزشی را از مناسک و معارف دینی تهی ساخت، به طوری که در قرن بیستم و یکم این تحولات منجر به ارائه نظام های آموزشی فارغ از دغدغه های دینی شد. از این رو تا کنون صاحب نظران مختلف با بیان تمایز میان تربیت اخلاقی و دینی سعی در حذف تربیت دینی از نظام های آموزشی را داشته اند. این در حالی است که علارغم تمایز این دو شیوه تربیت، تربیت دینی همواره اعم از تربیت اخلاقی در نظر صاحب نظران تربیت دینی و مذهبی بوده است.

یافته های پژوهش:

- به دلیل محدودیتهای جریانهای اقتصادی و اجتماعی، تربیت اخلاقی تا کنون نتوانسته جایگزین مناسبی

برای تربیت دینی باشد.

- تربیت اخلاقی باید در ذیل چتر تربیت دینی قرار گیرد .

-کارورزان مدارس و نظام های آموزشی در زمینه تربیت اخلاقی همواره باید آموزه های دینی و رسالت دینی و مذهبی مدارس را در نظر داشته باشند.

واژگان کلیدی: تربیت دینی، تربیت اخلاقی، تاریخی - انتقادی، تربیت لیبرال.

فهرست منابع:

- Askarova, G. B. (2007). The religious and ethical education of students in a secular school. **Russian Education and Society**, 49,34- 46.
- Aydin, M. S. (2002). The religious contribution to developing shared values and peace. **Journal of Ecumenical Studies**, 39, 32-38.
- Botvar, P. (2005). The moral thinking of three generations in scandinavia: what role does religion play? **Social Compass**, 52.
- Bunge, I. & Mahner, M. (1996). Is religious education compatible with science education? **Science and education**, 5, 101-123.
- Carr, D. (2001). A re-examination of the relationship between moral and religious education in non-secular schooling. **International Journal of Education and Religion**, 2, 165-181.
- Knox. I. (1975). Religion and the expectation of modern society towards the adolescent. **Religious Education**, 70.
- Kunzman, R. (2003). Religion, ethics and the implications for moral education: a critique of Nucci's morality and religious rules. **Journal of Moral Education**, 32.
- Meijer, W. A. J. (1996). General education, cultural diversity, and identity. **Studies in Philosophy and Education**, 15, 113-120.
- Pickering, W. S., Lussier, D. (1995). Durkheim and moral education for children: a recently discovered lecture. **Journal of Moral Education**, 24.
- Scholte, J. A. (2008). Reconstructing contemporary democracy. **Indiana Journal of Global Legal Studies**, 15, 305-350.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله